

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5Co/90/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5112223750
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Cabadajová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5112223750.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: Q. J., bytom J. XXX, U., právne zastúpený Mgr. Lubomírom Kadurom, advokátom, so sídlom A. C. X, U., proti odporcom v rade: 1/ C. D., nar. X.X.XXXX, bytom J. XXX, U., 2/ E. D., nar. XX.X.XXXX, bytom J. XXX, U., obaja právne zastúpení Advokátska kancelária Hagara - Hagarová, s.r.o., so sídlom D. Dlabača 35, Žilina, o neúčinnosť právneho úkonu a určenie neplatnosti právneho úkonu, o odvolaní odporcov v 1/ a 2/ rade proti rozsudku Okresného súdu v Žiline č.k. 14C/144/2012-73 zo dňa 5. novembra 2013, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu v časti výroku napadnutého odvolaním, ktorým súd určil, že právny úkon - darovacia zmluva zo dňa 6.12.2010, uzatvorená medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k.ú. J. a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom číslo súp. XXX na KNC parc. č. 738/1, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V 9975/2010 dňa 14.1.2011, je voči navrhovateľovi právne neúčinný a náhrade trov konania z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Rozsudok okresného súdu v časti výroku nenapadnutého odvolaním ponecháva n e d o t k n u t ý .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd určil, že právny úkon - darovacia zmluva zo dňa 6.12.2010, uzatvorená medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k. ú. J., a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom č. s. XXX na KNC parc. č. 738/1, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V 9975/2010 dňa 14.1.2011, je voči navrhovateľovi právne neúčinný. Návrh v časti o určenie, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k. ú. J., a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom č. s. XXX na KNC parc. 738/1, patria do dedičstva po poručiteľovi C. D., nar. XX.X.XXXX, zamietol. Návrh na vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu voči odporkyňi v rade 2/ zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa svoj rozsudok odôvodnil poukazom na ust. § 42a, § 42b, § 116 Občianskeho zákonníka a vykonané dokazovanie, na základe ktorého dospel k nasledovným skutkovým a právnym záverom:

Odporca v 1/ rade vo výpovedi uviedol, že na invalidnom dôchodku je od roku 2006 následkom choroby. Predtým pracoval v Peza, a.s. ako expedient s platom 8.000-9.000 korún Invalidný dôchodok mu bol priznaný v hodnote 7500 Sk, teraz mu je vyplácaný vo výške 320 eur. Rekonštrukciu robil svojpomocne s kamarátom, pretože dom bol zdevastovaný. Vedel, že jeho otec sa o niečo súdil s navrhovateľom, ale nevedel o čo. Nemá žiadnych súrodencov.

Odporkyňa v 2/ rade uviedla, že darovať rodinný dom sa rozhodla preto, že sa zhoršoval jej zdravotný stav, jej manžel dlhodobo užíval alkohol, nestaral sa ani o vedenie domácnosti. Bála sa, že vytvorí dlhy. Darovanie navrhla ona. Či mal jej manžel dlhy to nevedela, požičiaval si od brata C. D..

Súd zistil, že v konaní 4Ro/229/2011 bol Okresným súdom Žilina vydaný platobný rozkaz č.k. 4Ro/299/2011-79, ktorým bola uložená povinnosť odporcovi, ktorým bol terajší vedľajší účastník na strane navrhovateľa povinný zaplatiť istinu 10.842 eur spolu s prísl. 9 % úrokom z omeškania z vyčíslených súm, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 24.7.2012. Platobným rozkazom bolo v plnom rozsahu vyhovené návrhu navrhovateľa, teda nie sú pravdivé tvrdenia odporcu o tom, že výška nárokov musela byť riešená súdom.

Súd z výpisu z LV č. XXX k.ú. J., okres Žilina zistil, že ako vlastník KNC parc. č. 738/1 o výmere 435 m2 zast. plochy a nádvorí, KNC parc. č. 738/2 o výmere 179 m2 záhrady a KNC parc. č. 744 o výmere 483 m2 orná pôda ako aj stavby č. s. XXX na KNC parc. č. 738/1 je odporca 1/ v podiele 1/1, titulom nadobudnutia na základe darovacej zmluvy so zriadením vecného bremena, ktorej vklad bol povolený pod č. V9985/10 z 14.1.2011, pričom právo doživotného bývania a užívania rodinného domu č. s. XXX bolo zriadené v prospech darcov C. D. a E. D..

Rozsudkom Okresného súdu v Žiline 14C/190/2010 -13 zo dňa 13.12.2010, ktorý nadobudol ppl. dňa 25.1.2011 bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo manželov E. D. a C. D. z dôvodov podľa ust. § 148 ods. 2 OZ.

Súd z obsahu spisu 16C/223/2008 zistil, že na základe žaloby doručenej súdu dňa 11.11.2008 sa domáhal navrhovateľ proti odporcovi C. D. náhrady škody z ublíženia na zdraví vo výške 32.686,92 eur, pričom konanie bolo na základe uznesenia 16C/223/2008-178 zo dňa 12.7.2012 prerušené do právoplatného skončenia veci 14C/144/2012.

Súd z pripojeného spisu 1T/90/2003 zistil, že obžalovaný C. D., nar. XX.X.XXXX bol rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 1T/90/2003-267 zo dňa 14.9.2007 uznaný vinným za to, že dňa 7.6.1999 asi o 20:00 h v garáži rodinného domu č. XXX obce J. za nezistených okolností strelnou zbraňou neúmyselne spôsobil poškodenému Q. J. priestrel ľavej paže v strednej tretine na vnútornej strane v oblasti bicepsu a poškodenie stredového laktového nervu ľavej hornej končatiny, ktoré si vyžiadalo PN v trvaní jeden rok s následnou individualizáciou. Odvolanie bolo zamietnuté uznesením KS v Žiline 3To/152/2007-294 zo dňa 21.8.2008.

Ďalej súd zistil, že darovacou zmluvou uzavretou medzi C. D. a manželkou E. D., ktorí ako darcovia darovali C. D., ich synovi, nehnuteľnosti opísané v čl. 1 zmluvy, v ktorom prehlásili, že sú výluční vlastníci majúci v bezpodielovom spoluvlastníctve nehnuteľnosti rodinný dom č. s. XXX postavený na KNC parc. č. 738/1, KNC parc. č. 738/1 zast. plochy a nádvorí, KNC parc. č. 738/2 a 744, ktoré ich syn C. D., t.j. odporca 1/ prijal do daru. Darcovia prehlásili, že na nehnuteľnostiach neviaznu dlhy a zároveň obdarovaný zriadil vecné bremeno, právo doživotného užívania v prospech darcov v dome č. s. XXX. Zmluva bola podpísaná 6.12.2010, pričom podpisy boli osvedčené 7.12.2010.

Súd oboznámil aj prehľad nákladov na obnovu rodinného domu, s uvedením hodnoty prác o celkovom náklade 32.902,38 eur pozostávajúcich z prác za náter, oplatenie, zateplenie obvodového plášťa v dvoch etapách, lešenie k zatepleniu, výmena okien, vrátane dodávky a montáže, vyspravenie ostení, vnútorné a vonkajšie parapety, zamurovanie okien, zníženie podlahu, zateplenie podlahu, dodávka a montáž vstupných dverí vrátane zárubne, výmena častí strechy, krytina a krov, rekonštrukcia balkónu, izolácie a zábradlie, rekonštrukcia kúpeľne a WC vrátane dverí, výmena podláh a dlažieb, výmena radiátorov, maľovanie stien, vybudovanie kanalizačnej prípojky, vybudovanie studne a rozvod vody, vybudovanie obrubníkov a zatravnovačiek, obklad stien drevom, montáž ohrievača TUV vrátane dodávky a žalúzie s označením realizácie v priebehu rokov 1999-2010.

Možnosť odporovať právny úkon je popri neplatnosti právneho úkonu a možnosti jednostranného odstúpenia od zmluvy ďalším právnym následkom vadnosti právneho úkonu. Ratio legis právnej úpravy odporovateľnosti spočíva v zabezpečení ochrany veriteľa pred právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a tým aj k zmareniu či ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka uspokojená. Podstatou odporovateľnosti právneho úkonu je, že právny úkon, ktorému navrhovateľ odporuje, nie je vo vzťahu za stanovených podmienok k navrhovateľovi právne

účinný; vo vzťahu k ostatným subjektom však právne účinky právneho úkonu zostávajú zachované. Neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu len voči ukrátenému veriteľovi je relatívnou neúčinnosťou, na rozdiel od platnosti právneho úkonu, lebo s právnym úkonom sa inak spájajú všetky právne následky, ku ktorým úkon smeroval. Táto neúčinnosť voči veriteľovi pôsobí na základe právoplatnosti rozsudku súdu, a to ex tunc, teda od počiatku. Vo vzťahu k ostatným osobám zostáva odporovateľný právny úkon účinným. Odporovateľnosť je procesným inštitútom, ktorý umožňuje veriteľovi domáhať sa na súde právnej neúčinnosti právneho úkonu dlžníka. Neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu je právo hmotnoprávnej povahy, ktoré pôsobí len voči veriteľovi, dlžníkovi a tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, na základe právoplatného rozhodnutia súdu.

Medzi základné predpoklady odporovateľnosti patria 1) existencia právneho úkonu, ktorým sa ukracuje pohľadávka veriteľa, 2) platnosť odporovateľného právneho úkonu, 3) vymáhateľnosť pohľadávky veriteľa, 4) ukrátenie veriteľa (objektívna stránka odporovateľnosti) a 5) úmysel ukrátiť veriteľa (subjektívna stránka odporovateľnosti).

1/ Právnym úkonom, ktorým sa ukracuje pohľadávka navrhovateľa je darovacia zmluva zo dňa 6.12.2010 uzatvorená medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom č. s. XXX na KNC parc. č. 738/1 ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V 9975/2010 dňa 14.1.2011. Darované nehnuteľnosti boli v čase darovania v bezpodielovom spoluvlastníctve C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX, pričom prípadné pohľadávky voči C. D. bolo možné uspokojiť aj z majetku patriaceho do BSM.

2/ V konaní súd nezistil, že by daný úkon bol absolútne neplatný, prípadne že by niektorý z účastníkov preukázal dôvod neplatnosti.

3/ Aj keď podľa judikatúry zákonnému pojmu "vymáhateľná pohľadávka" zodpovedá taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní (R 44/2001), teda rozumie sa ním taká pohľadávka, ktorej splnenie možno vynútiť cestou výkonu rozhodnutia (exekúcia), t. j. ide o pohľadávku, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť výkon rozhodnutia (exekúciu), súd sa s týmto názorom nestotožňuje. Súd mal preukázanú skutočnosť, že v konaní č.k. 16C/223/2008 bol žalobou zo dňa 11.11.2008 uplatnený proti C. D. nárok na náhrady škody z ublíženia na zdraví vo výške 32.686,92 eur. Konanie bolo uznesením č.k. 16C/223/2008-178 zo dňa 12.7.2012 prerušené do ppl. skončenia veci 14C/144/2012. C. D. nar. XX.X.XXXX, bol rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 1T/90/2003-267 zo dňa 14.9.2007 uznaný vinným za to, že dňa 7.6.1999 asi o 20:00 h v garáži rodinného domu č. XXX obce J. za nezistených okolností strelnou zbraňou neúmyselne spôsobil poškodenému Q. J. priestrel ľavej paže v strednej tretine na vnútornej strane v oblasti bicepsu a poškodenie stredového laktového nervu ľavej hornej končatiny, ktoré si vyžiadalo PN v trvaní jeden rok s následnou individualizáciou. Navrhovateľ bol s náhradou škody odkázaný na občiansko-právne konanie. C. D. nar. XX.X.XXXX zomrel a ako dedičia v prvej skupine prechádzajú do úvahy odporca v 1/ rade ako syn a odporkyňa v 2/ rade ako manželka. Podľa § 470 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiťelove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťelovou smrťou. Teda zo strany navrhovateľa bola uplatnená v súdnom konaní pohľadávka, z ktorej v prípade úspešnosti navrhovateľa môžu byť pasívne legitimovanými osobami odporcovia v 1/ a 2/ rade, ktorí môžu byť zaviazaní na jej úhradu do výšky nadobudnutého dedičstva.

Podľa názoru súdu, pre rozhodnutie o odporovacej žalobe nie je nevyhnutné, aby pohľadávka už bola judikovaná a bola exekučným titulom. Pre domáhanie sa neúčinnosti právneho úkonu je postačujúce, že pohľadávka existuje a je uplatniteľná v súdnom konaní (vymáhateľná). Totiž, ak by napríklad aj pohľadávka nebola právoplatne priznaná, či už z dôvodu zamietnutia žaloby, zastavenia konania a pod., veriteľovi by nevznikli len na základe rozhodnutia o neúčinnosti úkonu žiadne práva voči tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech. Práva môžu vzniknúť až vtedy, keď je pohľadávka právoplatne priznaná a až v prípadnom exekučnom konaní. Pokiaľ by súd pripustil opačný výklad pojmu vymáhateľná vo väzbe na právoplatné priznanie nároku v súdnom konaní, resp. exekučný titul, vzhľadom na dĺžku súdnych konaní, ktoré pomerne často presahujú tri roky, by prakticky nebolo možné nároku z neúčinnosti právneho úkonu ani len uplatniť. Navyiac, keby možnosť domáhania sa nárokov z odporovateľných právnych úkonov bolo viazané na existenciu exekučného titulu, zákonodarca by takúto skutočnosť určite presne zakotvil označením ako napr. pohľadávka ktorá je priznaná exekučným titulom, pohľadávka ktorá

je exekuvateľná a pod.. Dokonca z neúčinnosti právneho úkonu nemusia vzniknúť žiadne práva ani vtedy, ak je pohľadávka priznaná exekučným titulom a určená aj neúčinnosť úkonu, pretože práva môžu vzniknúť len uplatnením nárokov v exekučnom konaní. Navyše podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR ak v dobe rozhodovania súdu o odporovacej žalobe nie je pohľadávka žalobcu voči dlžníkovi ešte vymáhateľná a ak sa žalobca domáha tejto pohľadávky v inom konaní, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené (napr. na súde), je spravidla daný dôvod na prerušenie konania o odporovacej žalobe podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) OSP (Rc 12/2003). V tomto konaní však súd nemohol konanie prerušiť, pretože prerušené bolo práve konanie, v ktorom sa rozhodovalo o pohľadávke.

4/ Pokiaľ sa jedná o ukrátenie, toto mal súd preukázané tým, že dedičstvo po jednom z darcov (C. D. nar. XX.X.XXXX) bolo zastavené pre nemajetnosť, pričom pred smrťou poručiteľ ako jeden z darcov daroval dom synovi, teda nezískal žiadne protiplnenie, teda poklesli jeho majetkové hodnoty bez náhrady a to až v takom rozsahu, že pohľadávku nie je možné uspokojiť z iného majetku.

Ukrátením veriteľa je také zmenšenie (zníženie) dlžníkovho majetku, že tento nestačil na uspokojenie veriteľovej pohľadávky. Nie je dôležité, aký veľký bol dlžníkov majetok v rozhodnej dobe, ale to, že tento majetok bol odporovateľným právnym úkonom zmenšený. Podľa judikatúry, odporovateľnými nemôžu byť nikdy tzv. ekvivalentné právne úkony, pri ktorých nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka. Je však potrebné, aby išlo o reálne ekvivalentné právne úkony. V konaní o odporovacej žalobe musí byť preto záver, že napadnutý právny úkon je úkonom ekvivalentným, vždy bezpečne preukázaný, a to nie poukazom na jeho znenie, ale zistením, že za plnenie, ktoré ním dlžník stratil, nadobudol iné plnenie skutočne ekvivalentnej povahy (Rozsudok NS ČR z 5. 3. 2008, sp. zn. 30 Cdo 2435/2006)).

V tomto prípade však darca jednoznačne stratil majetok - aktíva, aj keď pre darcu mohlo byť výhodné, že nemá majetok a zároveň mu vzniklo právo doživotného užívania darovaného domu.

5/ Úmyslom ukrátiť veriteľa sa rozumie úmysel priamy (dolus directus), t. j. vedomie dlžníka, že svojím právnym úkonom ukráti veriteľovu pohľadávku a vôľa tak urobiť, teda že sa dlžník chce vyhnúť svojej povinnosti veriteľovu pohľadávku splniť. Nepožaduje sa však vedomie dlžníka, že veriteľova pohľadávka je vymáhateľná, stačí objektívna skutočnosť, že je vymáhateľná. Úmysel ukrátiť veriteľa sa predpokladá pri právnych úkonoch, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb. Túto právnú domnienku možno vyvrátiť, teda preukázať, že neplatí, ak sa dokáže, že druhá strana dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať. Takúto skutočnosť však odporcovia nepreukázali. Podľa rozhodnutia (R 63/2004) pre aplikáciu ustanovenia § 42a Obč. zák. je podstatným preukázateľným a objektívne daný dôvod na úspešnú odporovateľnosť právneho úkonu, aj keď veriteľ v čase uzatvárania takéhoto úkonu nebol s dlžníkom (darcom) v právnom vzťahu, ak takýto nárok uplatnil v lehote troch rokov od uzavretia odporovateľného úkonu (darovacej zmluvy) a je objektívne preukázateľné, že obdarovaný takýto úmysel za daných okolností pri náležitej starostlivosti musel poznať. Navrhovateľ uplatnil nárok z právneho úkonu, ktorým bol ako veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných 3 rokoch medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou. Podľa rozsudku NS ČR zo 17. 7. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1751/2001 prevod nehnuteľnosti dlžníka, ktorý sa zapisuje do katastra nehnuteľností, na osoby blízke dlžníkovi možno považovať za odporovateľný právny úkon len ak na jeho základe bolo vložené právo do katastra nehnuteľností; trojročná lehota pre uplatnenie práva odporovať právnym úkonom dlžníka začína v týchto prípadoch plynúť dňom nasledujúcim po dni, ku ktorému vznikli účinky vkladu do katastra nehnuteľností.

Zákon v tomto prípade úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa i vedomosť blízkej osoby o existencii tohto úmyslu predpokladá vyvrátiť domnienkou, ktorej opak nebol preukázaný. Dôkazné bremeno opaku zaťažuje odporcu. Osoba blízka dlžníkovi sa môže podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ ubrániť odporovacej žalobe, len ak preukáže, že o dlžníkovom úmysle skrátii odporovateľným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani nemohla vedieť, napriek tomu, že vyvinula náležitú starostlivosť na poznanie tohto dlžníkovho úmyslu a šlo o náležitú starostlivosť. Súd poukazuje na rozhodnutie NS ČR z 23. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 313/2001, podľa ktorého zákonná požiadavka "náležitej starostlivosti" podľa § 42a ods. 2 OZ znamená, že dlžníkovi blízka osoba sa pri právnych úkonoch s dlžníkom alebo pri právnych úkonoch, ktoré dlžník urobil v jej prospech, musí presvedčiť, že právny úkon neskracuje veriteľa dlžníka a nesmie robiť právne úkony (prijímať podľa nich plnenia) na ujmu práv veriteľa dlžníka; v prípade, že sa tak nezachová, musí byť uzročená s tým, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky aj z majetku, ktorý na základe takého právneho úkonu od dlžníka nadobudla.

Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba blízka dlžníkovi vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka skrátiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu musel byť, z ich výsledku spoznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela). Nie je pritom významné, či dlžník týmto právnym úkonom plnil svoj morálny alebo právny záväzok (Ro NS ČR z 23. 5. 2001, sp. zn. 21 Cdo 1912/2000). Ak sa má osoba dlžníkovi blízka podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ ubrániť odporovacej žalobe, musí preukázať, že dlžníkov úmysel skrátiť veriteľa nemohla aj pri náležitej starostlivosti poznať, aj keď dlžník uzavretím odporovanej zmluvy alebo urobením odporovateľného právneho úkonu v jej prospech plnil svoju morálnu alebo právnu povinnosť (zo zákona, zmluvy alebo z iného právneho dôvodu) (Rc 35/2002). Úspešná obrana žalovanej, osoby blízkej dlžníkovi podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ spočíva nielen v jej tvrdení, že o úmysle dlžníka skrátiť odporovaným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani nemohla vedieť, ale aj v tvrdení a preukázaní toho, že o tomto úmysle nevedela a ani nemohla vedieť, hoci vyvinula "starostlivosť" na spoznanie tohto úmyslu dlžníka a išlo o "náležitú starostlivosť". Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba dlžníkovi blízka vykonala so zreteľom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka skrátiť veriteľa, ktorý tu v čase odporovaného právneho úkonu objektívne vzaté musel byť, z jej výsledkov spoznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela) (Ro NS ČR z 5. 11. 2008, sp. zn. 30 Cdo 978/2007).

Podľa rozhodnutia NS ČR zo 7. 5. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1290/2001 vynaložením náležitej starostlivosti osobami blízkyimi dlžníkovi sa rozumie, že osoba dlžníkovi blízka vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka skrátiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu objektívne vzaté musel byť, z jeho dôsledkov poznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela). Uvedené platí aj v prípade, že dlžník uzavretím odporovanej zmluvy alebo urobením odporovaného právneho úkonu v jeho prospech plní svoju "morálnu" alebo právnu povinnosť (zo zákona, zmluvy alebo z iného právneho dôvodu) Napr. brat dlžníka, ktorému dlžník predal svoj rodinný dom v úmysle ukrátiť veriteľa, sa môže proti podanému odporu ubrániť len tým, že dokáže, že bratov úmysel nemohol ani pri náležitej starostlivosti zistiť. Na úspešnú obranu proti podanému odporu mu však nestačí len argumentovať tým, že bratovi už za dom zaplatil dohodnutú kúpnu cenu a že už došlo k prevodu vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností.

V danej veci pritom odporcovia ako synovia darovali nehnuteľnosti otec s matkou, pričom nárok voči otcovi už bol uplatnený v súdnom konaní. Odporcovia tvrdili, že tým chceli vysporiadať majetok pre prípadne zhoršenia zdravotného stavu matky obdarovaného a prípadných dlhov otca odporcu 1/. Takéto vypořádanie však nebolo možné, pretože odporca v 1/ rade bol jediným synom darcov, teda majetok, pokiaľ by nebol postihnutý výkonom rozhodnutia by v prípade smrti rodičov nadobudol len on. Neobstojí ani námietka, že nehnuteľnosti mu darovali preto, pretože do domu veľa investoval. Ak by aj bola pravdivá takáto skutočnosť, samotným darovaním domu preto, aby neprišiel o prípadné investície, ktoré nepredstavovali reálnu a uplatniteľnú pohľadávku, došlo nie len k ukráteniu veriteľa, ale aj znevýhodneniu veriteľa. Preto súd s poukazom na všetky zistené skutočnosti je názoru, že odporcovia v 1/ a 2/ rad nielen že o ukrátení mohli vedieť, ale pri náležitej starostlivosti o takomto úmysle museli vedieť.

Vzhľadom na vyššie uvedené zistené skutočnosti, teda ukrátenie uspokojenia navrhovateľovej pohľadávky prevodom majetku v prospech odporcu v 1/ rade, súd návrhu navrhovateľa vyhovel. Súd však nemohol vyhovieť takejto žalobe voči odporcyni v 2/ rade, ktorá nie je pasívne legitimovaná z takéhoto úkonu, pretože odporovateľnosť sa uplatňuje voči osobám, ktoré mali z odporovateľného úkonu prospech - ktorými je zväčša nadobúdateľ, a teda nie prípadný spoluvlastník, ktorý spolu s dlžníkom vec previedol.

Pokiaľ sa týka žaloba určenia, že majetok, nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom č. s. XXX na KNC parc. 738/1 patria do dedičstva po poručiteľovi C. D., nar. XX.X.XXXX, uvedenému určeniu vlastníckeho práva bráni jednak nevyporiadané bezpodielové spoluvlastníctvo s manželkou ako aj a hlavne skutočnosť, že neúčinnosť právneho úkonu neznamena jeho neplatnosť, teda úkon je neúčinný iba medzi dlžníkom, tým kto mal z úkonu prospech a veriteľom, avšak voči ostatným osobám ostáva úkon účinný a platný. Odporovateľnosť nespôsobuje neplatnosť úkonu. Všetky tieto skutočnosti súd rozobral už vo vyššie uvedených úvahách, teda že ak by úkon nebol platný, nebolo by možné vysloviť jeho neúčinnosť. Vec môže patriť do dedičstva len vtedy, ak bol poručiteľ v čase smrti vlastníkom, čo vzhľadom na platnosť darovacej zmluvy zo dňa 6.12.2010

uzatvorenej medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX k. ú. J. a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom č. s. XXX na KNC parc. č. 738/1 ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V 9975/2010 dňa 14.1.2011, nie je možné. Preto súd návrh v tomto rozsahu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p.. tak, že vzhľadom na obdobný pomer úspechu v jednej veci a neúspechu v druhej veci náhradu trov konania nepriznal ani jednému z účastníkov konania.

V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti výroku, ktorým súd určil, že právny úkon - darovacia zmluva zo dňa 6.12.2010, uzatvorená medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k.ú. J. a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom číslo súp. XXX na KNC parc. č. 738/1, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V 9975/2010 dňa 14.1.2011, je voči navrhovateľovi právne neúčinný a náhrade trov konania podali odvolanie odporcovia v 1/ a 2/ rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Vo svojom odvolaní poukazovali na to, že súdom prvého stupňa im bola odňatá možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Trvali na tom, že darovacia zmluva, ktorej vklad bol povolený Správou katastra Žilina pre k.ú. J., pod č. V 9975/2010 nebola uzavretá s úmyslom ukrátiť uspokojenie pohľadávky navrhovateľa. O pohľadávke navrhovateľa nemali žiadnu vedomosť - odporcovia t.j. syn a manželka nebohého darcu boli síce predvolaní v trestnom konaní na pojednávanie pred súdom, využili však právo odmietnuť vypovedať. Keďže sa nezúčastnili procesných úkonov vzťahujúcich sa k adhéznemu konaniu, nemohli nadobudnúť vedomosť o tom, že navrhovateľ si uplatňuje voči obžalovanému - ich otcovi a manželovi nárok na náhradu škody. Nevedeli o rozsahu škody, a preto boli presvedčení o tom, že sa jedná len o nedbanlivostný trestný čin, ktorý by nemal za následok vážnejšiu ujmu na zdraví poškodeného. Jediným dôvodom uzavretia darovacej zmluvy bola návratnosť investícií, ktoré do predmetu prevodu vniesol v súvislosti s rekonštrukciou a údržbou rodinného domu obdarovaný - odporca v rade 1/. Odporkyňu v rade 2/ k uzavretiu darovacej zmluvy viedla obava z toho, že v prípade zhoršenia jej zlého zdravotného stavu by zákonný dedič - jej t.č. nebohý manžel nadobudol majoritný podiel pri vyporiadaní dedičstva a tým by mohol ukrátiť ich syna - odporcu v rade 1/. Pretrvávajúci a stupňujúci sa alkoholizmus darcu viedol aj k jeho úmrtiu. Práve z dôvodu alkoholizmu darcu bola komunikácia medzi t.č. nebohým darcom a jeho synom obmedzená. Darca neinformoval obdarovaného o obsahu škody, ktorú ublížením na zdraví mohol vyvolať u navrhovateľa. Ďalej uviedli, že nemajú žiadnu vedomosť o konaní, ktoré malo prebiehať pred Okresným súdom v Žiline pod č. 4Ro/229/2011, na ktoré okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku poukazuje. Žiadna písomnosť vzťahujúca sa k takémuto konaniu im zo strany súdu doručená nebola a nenašli ju ani medzi písomnosťami poručiť. Nevedia, kto bol v tomto konaní navrhovateľom, kto bol odporcom a k čomu sa vzťahovala istina 10.842,- eur s príslušenstvom. Keďže neboli oboznámení s vyššie špecifikovaným spisovým materiálom, nemali možnosť sa k tomuto dôkazu vyjadriť a z toho dôvodu im bola odňatá možnosť konať pred súdom prvého stupňa. Trvali však na tom, že v čase uzatvárania darovacej zmluvy nemali vedomosť o nároku na náhradu škody, ktorú uplatnil navrhovateľ proti t.č. nebohému C. D., nar. XX.X.XXXX, zomr. dňa XX.X.XXXX. V čase prebiehajúceho súdneho konania vedeného na Okresnom súde Žilina pod č. 16C/223/2008 s nimi t.č. nebohý odporca nekomunikoval. O tom, že navrhovateľ uplatňuje voči ich právnenému predchodcovi nárok na náhradu škody sa dozvedeli, až keď po úmrtí odporcu boli predvolaní na pojednávanie vo veci 16C/228/2008. Z uvedených dôvodov žiadali, aby krajský súd rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej výrokovej časti zmenil tak, že návrh na určenie, že právny úkon darovacia zmluva zo dňa 6.12.2010, uzatvorená medzi C. D., nar. XX.X.XXXX a E. D., nar. XX.X.XXXX ako darcami a C. D., nar. X.X.XXXX ako obdarovaným, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k.ú. J. a to pozemky KNC parc. č. 738/1, 738/2, 744 a rodinný dom č. súp. XXX, na KNC parc. č. 738/1, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V 9975/2010 dňa 14.1.2011 je voči navrhovateľovi právne neúčinný, zamietol. Uplatnili si náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. V prípade, ak odvolací súd dospeje k záveru, že nie sú splnené podmienky na zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa, žiadali, aby krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporcov v 1/ a 2/ rade proti rozsudku súdu prvého stupňa písomne nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok v intenciách uvedených v ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. rozsudok okresného súdu v časti výroku napadnutého odvolaním zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. f), ods. 2 O.s.p. Rozsudok okresného súdu v časti výroku nenapadnutého odvolaním ponechal nedotknutý.

V zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

V zmysle ust. § 221 ods. 2 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a prislúchajúceho spisového materiálu dospel k záveru, že odvolanie odporcov v 1/ a 2/ rade proti rozsudku súdu prvého stupňa je dôvodné. Postupom súdu prvého stupňa bola odporcom v 1/ a 2/ rade odňatá možnosť konať pred súdom a to konkrétne odňatá možnosť vyjadriť sa k dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý obsahoval zistenie významné pre jeho rozhodnutie. Vytvoril tak dotknutému účastníkovi konania nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponuje druhý účastník konania. Odporcovia v 1/ a 2/ rade nemali možnosť vyjadriť sa k vykonanému dôkazu Okresným súdom Žilina a to oboznámením spisu vedeného pred Okresným súdom v Žiline pod sp.zn. 4Ro/229/2011.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd poukazuje na to, že súd pri svojom rozhodovaní musí vychádzať z toho, že súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práva a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.).

S poukazom na vyššie uvedené závery odvolací súd nemal inú možnosť, ako zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátiť na ďalšie konanie v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. f), ods. 2 O.s.p.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.